

Ez – az

(Részletek)

Kamaszkor

Az iskola kapujától egy iramodásnyira volt a Centrál kávéház: csak végig kellett szaladni a Reáltanoda utcán. Ha apám ott ült a tükörablak mögötti sarokpáholyban, bekocogtam érte, és együtt mentünk haza ebédelni; ha nem ült ott, akkor a Vörösmarty téri Parisette-ben vagy valamelyik szerkesztőségben lehetett, s egyedül indultam el. De ha szerencsém volt, éppen akkor lépett ki a kávéház dupla ajtaján. Ilyenkor a túlsó járdáról figyeltem: igen lassan poroszkált, bársonygalléros szürke télikapátjában és fekete keménykalapjában, szorosan a fal mellett, gondjaiba süppedve-bonyolódva meg-megállt, olykor bosszúsan legyintett is, majd lomhán imbolyogva továbbcammogott, mindig maga elé, le a flaszterra tekintve, mintha elvesztett volna valamit. Ha köszöntötték – és elég sokan köszöntötték –, szóra-kozottan megpöccintette kalapját; a kirakatok előtt is elácsorgott, főként a csemegeüzleteknél. Ez olyan érdekes volt, hogy én látom őt, és ő nem lát, nem lehetett betelni vele, néha a Kálvin térig is követtem a túlsó járdán, ám bár ez a kis út fél óráig eltartott.

A Baross utcában aztán jól előrelóhottam, a könyvtárnál átvágtam eléje, és visszafelé lépkedve épp szembe találok vele. Mikor a közelébe értem, kalapomat nagy ívben megemeltem – akkoriban kaptam az első barna puhakalapot, igen büszke voltam rá –, s amíg elcsörtettem mellette, jó hangosan, ércesen ráköszöntem:

– Alázatos tiszteletem, mester, jó napot kívánok!

Fölriadt, réveteg-barátságosan visszamormogott valamit, szemem sarkából lopva figyeltem, hogy egy pillanatig még utánam is néz tűnődve. Ismerős lehettem neki, csak nem tudhatta, hogy hová tegyen.

Sorsközösség

Italbolt a Ferenc körúton: hűvösek már az esték, jólesik egy féldecit lehúzni. Tíz óra elmúlt, ám a helyiség még zsúfolva, az italozók pohárral kezük-

ben álldigálnak a pult előtt; ilyenkor kiapadhatatlan buzognak fel a témák, a sürgős kinyilatkoznivalók: megannyi próféta, néptribun... Egy ezer ráncú, sült almához hasonló, veres arcú kis öreg, már erősen kapatos kedvben, láthatóan velem szemez, rám kacsint, felém emeli poharát:

– Hehe... mi ketten, igaz-e?

Sejtelmem sincs, honnan ismerhetjük egymást, s még csak gyöngé arc-memóriámat sem okolhatom: ilyen fizimiskát az ember nem egykönnyen felejt el. S vajon mit érthet azon, hogy mi ketten, milyen sajátos kapcsolatot, amely külön is összefűz bennünket az italbolt népes családjában? Mi ez a kacsintó, cinkos összenézés, miféle titkos szövetségem, sorsközösségem lehet ezzel a zanzafejű kisöreggel?

– Hehe – köszönt újra a fröccsével, reám s magára mutatva. – Mi budaiak, igaz-e?...

Budának az Új Magyar Lexikon adatai szerint jelenleg több mint négy-százezer lakosa van. S lám, ez az összeaszott ábrázatú bácsika földijének, testvérének érez itt a zord pesti idegenben, mert én is egy vagyok e négy-százezer közül, szíve megmelegszik, ahogy Stanleyé, amikor végre megtalálta Livingstone-t, annyi viszontagság után egy fehér arcot a legsötétebb Afrikában... Derűs-barátian intek oda poharammal, visszakoccintok: még-iscsak jó, ha az ember tartozik valahová.

Vasfüggöny

Oly elválaszthatatlanok voltak, mint Oresztész és Püladész, Castor és Pollux, Szilágyi és Hajmási, Hacsek és Sajó. Húsz évig ültek együtt a kávéházban, és soha semmiről se volt azonos véleményük. V. a Fradinak szurkolt, Z. csak azért is a Honvédnek, V. minden alkalommal megívott egy stampedli konyakot, de nem cigarettázott, Z. viszont absztinens volt, ám sűrűn dohányzott, főként azért, hogy a füsttel is bosszantsa asztaltársát. Egyikük lottózott, a másik totózott, Z. az ügetőre járt, V. ezt csalásnak tartotta, és a galoppot kultiválta, ez ultizni szeretett, amaz sakkozni, s ha V.-nek nem ízlett a fekete, Z. tüstént dicsérni kezdte, és külön borraivalót adott a pincérnek. Szünet nélkül vitatkoztak, Hitlerről és Churchillről, a sztálingrádi csatáról és a teheráni értekezletről, Koreáról és az ENSZ-ről, s bár akkoriban minden újságban jobbra ugyanaz állt, Z. – minthogy V. a Népszavát járatta – azért is a Magyar Nemzetre fizetett elő. Z.-t elkeserítette a londoni 6:3, mert V. előzőleg győzelmet tippelt, emez viszont ujjongott, amikor elvesztettük a világbajnokságot, mivel Z. azt jósolta, hogy megnyerjük.